

TEBLİĞ

Rekabet Kurumu Başkanlığından:

TEKNOLOJİ TRANSFERİ ANLAŞMALARINA İLİŞKİN**GRUP MUAFİYETİ TEBLİĞİ**

(TEBLİĞ NO: 2008/2)

Amaç

MADDE 1 – (1) Bu Tebliğ'in amacı, teknoloji transferi anlaşmalarının, 7/12/1994 tarihli ve 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 4 üncü maddesi hükümlerinin uygulanmasından grup olarak muaf tutulmasının koşullarını belirlemektir.

Kapsam

MADDE 2 – (1) Lisans verenin lisans alana lisansı verilen teknolojiyi anlaşma konusu ürünlerin üretimi için kullanma izni verdiği ve 4054 sayılı Kanun'un 4 üncü maddesi kapsamındaki teknoloji transferi anlaşmaları bu Tebliğ kapsamındadır.

Dayanak

MADDE 3 – (1) Bu Tebliğ, 4054 sayılı Kanun'un 1 inci ve 5 inci maddeleri ile 27 nci maddesinin (f) bendine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

MADDE 4 – (1) Bu Tebliğin amaçları doğrultusunda aşağıdaki tanımlar geçerli olacaktır:

a) Teknoloji transferi anlaşması: İlgili fikri mülkiyet haklarının ve know how'ın tek tek veya karma halde lisansının verildiği anlaşmaları ifade eder. Bu anlaşmaların, ürünlerin satışı ve alımına veya diğer fikri mülkiyet haklarının lisansının verilmesine veya devredilmesine ilişkin hükümler içermeleri halinde, bu tür hükümlerin anlaşmanın esas amacını oluşturmaması ve anlaşma konusu ürünlerin üretimi ile doğrudan ilgili olması kaydıyla bu tanım kapsamına girdikleri kabul edilecektir.

b) Ürün: Ara mallar ve hizmetler de dahil olmak üzere tüm mal veya hizmetleri içermektedir.

c) Anlaşma konusu ürünler: Lisansı verilen teknolojiyle üretilen ürünlerdir.

ç) Fikri mülkiyet hakları: Patent, faydalı model, endüstriyel tasarım, entegre devre topoğrafyası ve ıslahçı hakkını, bunlarla ilgili başvuruları ve yazılım üzerindeki hakkı ifade eder.

d) Know-how: Tecrübe ve denemeler sonucu elde edilen uygulamaya yönelik, gizli, esaslı ve belirlenmiş bilgi paketi anlamına gelir.

Bu tanımdaki;

1) Gizli kavramı, know-how'ın bir bütün halinde veya parçaları tam olarak biraraya getirildiğinde ve birleştirildiğinde dahi herkes tarafından bilinmemesini ya da kolaylıkla erişilebilir olmamasını,

2) Esaslı kavramı, know-how'ın, anlaşma konusu ürünlerin üretimi için önemli ve yararlı olmasını,

3) Belirlenmiş kavramı, know-how'ın, gizli ve esaslı olma şartlarını taşıdığını doğrulayabilmek için, yeterince geniş kapsamlı ve ayrıntılı bir şekilde tanımlanmış olmasını

ifade eder.

e) Rakip teşebbüsler (rakip): İlgili teknoloji ve/veya ilgili ürün pazarında rekabet eden teşebbüslerdir. Bu bağlamda:

1) İlgili teknoloji pazarındaki rakip teşebbüsler, rakip teknolojilere dair lisans veren teşebbüslerdir (teknoloji pazarındaki mevcut rakipler). İlgili teknoloji pazarı ise, lisans alan kişiler tarafından özellikleri, lisans bedelleri ve kullanım amaçları bakımından lisans verilen teknolojiyle değiştirilebilir veya ikame edilebilir kabul edilen teknolojileri kapsamaktadır,

2) İlgili ürün pazarındaki rakip teşebbüsler, teknoloji transferi anlaşması yapıldığı sırada,

1. Anlaşma konusu ürünlerin satıldığı ilgili ürün pazarında ve ilgili coğrafi pazarda halihazırda faal olan teşebbüsleri (ilgili pazardaki mevcut rakipler) veya

2. Gerçekçi bir yaklaşımla, nispi fiyatlarda az ama sürekli bir artışa karşılık, söz konusu ilgili ürün pazarına veya ilgili coğrafi pazara, uygun zamanda girmek için gerekli ek yatırımları veya gerekli değişim maliyetlerini üstlenecek teşebbüsleri (ilgili pazardaki potansiyel rakipler)

ifade eder.

f) Seçici dağıtım sistemi: Lisans verenin anlaşma konusu ürünlerin üretimi için yalnızca belirli kriterlere göre seçtiği lisans alanlara lisans verdiği ve bu lisans alanların da anlaşma konusu ürünleri yetkili olmayan dağıtıcılara satmamayı taahhüt ettiği dağıtım sistemidir.

g) Münhasır bölge: Yalnızca bir teşebbüsün anlaşma konusu ürünleri lisansı verilen teknolojiyle üretmesine ve satmasına izin verilen bölgedir. Bununla birlikte, yalnızca belirli bir müşteriye alternatif bir arz kaynağı yaratmak amacıyla, söz konusu bölgede anlaşma konusu ürünlerin üretimi için ikinci bir kişiye lisans verilmesi bu bölgenin münhasırlık niteliğini ortadan kaldırmaz.

ğ) Münhasır müşteri grubu: Lisansı verilen teknolojiyle üretilen anlaşma konusu ürünleri yalnızca bir teşebbüsün aktif olarak satmasına izin verilen müşteri grubudur.

h) Ayrılabilir iyileştirme: Lisansı verilen teknoloji üzerindeki hak ihlal edilmeden kullanılabilen iyileştirmedir.

(2) 'Teşebbüs', 'lisans veren' ve 'lisans alan kişi' terimleri bunların bağlantılı teşebbüslerini de içermektedir.

(3) Bağlantılı teşebbüsler:

a) Anlaşmaya taraf bir teşebbüsün, doğrudan veya dolaylı olarak:

1) Oy haklarının yarısından fazlasını kullanmaya yetkili olduğu ya da

2) Denetim kurulu, yönetim kurulu veya teşebbüsü hukuken temsil eden organların üyelerinin yarısından fazlasını atamaya yetkili olduğu ya da

3) İşlerini idare etme hakkına sahip olduğu

teşebbüsleri;

b) Bir anlaşma tarafı üzerinde, (a) bendinde sıralanan haklara veya yetkilere doğrudan veya dolaylı olarak sahip olan teşebbüsleri;

c) (b) bendinde anılan bir teşebbüsün, (a) bendinde sıralanan haklara veya yetkilere doğrudan veya dolaylı olarak sahip olduğu teşebbüsleri;

ç) (a), (b) veya (c) bendinde anılan teşebbüslerden biriyle veya daha fazlasıyla birlikte bir anlaşma tarafının veya (a), (b) veya (c) bendinde anılan teşebbüslerden ikisinin veya daha fazlasının, (a) bendinde sıralanan haklara veya yetkilere ortaklaşa sahip olduğu teşebbüsleri;

d) (a) bendinde sıralanan hakların veya yetkilerin:

1) Anlaşma tarafları veya bunların (a) ila (ç) bentlerinde anılan kendi bağlantılı teşebbüsleri ya da

2) Anlaşma taraflarından biri veya daha fazlası ya da bunların (a) ila (ç) bentlerinde anılan bağlantılı teşebbüslerinden biri veya daha fazlası ve bir veya daha fazla üçüncü kişi,

tarafından ortaklaşa elde tutulduğu teşebbüsleri,

ifade eder.

Muafiyetin genel koşulları

MADDE 5 – (1) Bu Tebliğ'in sağladığı muafiyetten lisans veren ve lisans alan olmak üzere iki teşebbüs arasında yapılan ve anlaşma konusu ürünlerin üretimine ilişkin teknoloji transferi anlaşmaları yararlanacaktır. Muafiyet, lisansı verilen teknoloji ile ilgili fikri mülkiyet haklarına tanınan korumanın geçerli olduğu müddetçe, know-how söz konusu olduğunda ise, know-

how'ın gizli kaldığı sürece devam edecektir. Know-how'ın lisans alan yüzünden aleni hale gelmesi durumunda muafiyet, anlaşma süresince geçerli olmaya devam edecektir.

(2) Anlaşmaya taraf olan teşebbüslerin rakip olduğu hallerde, bu Tebliğ'de öngörülen muafiyet, tarafların toplam pazar payının etkilenen ilgili teknoloji ve ürün pazarında %30'u geçmemesi koşuluyla geçerli olacaktır.

(3) Anlaşmaya taraf olan teşebbüslerin rakip olmadığı hallerde, bu Tebliğ'de öngörülen muafiyet, taraflardan her birinin etkilenen ilgili teknoloji ve ürün pazarında sahip olduğu pazar payının %40'ı geçmemesi koşuluyla geçerli olacaktır.

(4) İkinci ve üçüncü fıkralar bakımından, ilgili teknoloji pazarındaki pazar payı, lisansı verilen teknolojinin ilgili ürün pazarındaki varlığına dayanarak tanımlanmaktadır. Lisans verenin ilgili teknoloji pazarındaki pazar payı, lisans veren ve lisans alanlar tarafından üretilen anlaşma konusu ürünlerin ilgili ürün pazarındaki toplam pazar payı olacaktır.

Teknoloji transferi anlaşmalarını grup muafiyeti kapsamı dışına çıkaran sınırlamalar

MADDE 6 – (1) Bir teknoloji transferi anlaşmasının bu maddede sayılan sınırlamalardan herhangi birini içermesi durumunda, anlaşmanın tamamı grup muafiyetinden yararlanamayacaktır.

(2) Anlaşmaya taraf olan teşebbüslerin rakip olmaları halinde, bu Tebliğ ile öngörülen muafiyet, doğrudan veya dolaylı olarak, tek başına veya tarafların kontrolünde olan diğer etkenlerle birleşerek aşağıdaki amaçları taşıyan anlaşmalara uygulanmaz:

a) Taraflardan birinin kendi satış fiyatını belirleme hakkının sınırlanması.

b) Anlaşma konusu ürünlerin üretim ve satış miktarının sınırlanması.

c) Aşağıdaki haller hariç olmak üzere, pazarların veya müşterilerin paylaşılması:

1) Lisans verene ve/veya lisans alana getirilen, lisansı verilen teknolojiyle, bir ya da daha fazla teknik kullanım alanı, ürün pazarı veya bölgede üretim yapma veya yapmama yükümlülüğü.

2) Lisans verene getirilen, belirli bir bölgede üçüncü bir kişiye lisans vermeme ve kendisinin de lisans konusunu kullanmama yükümlülüğü.

3) Lisans verenin ve/veya lisans alanın diğer tarafa ayrılan bölge veya müşteri grubuna aktif satışlarının sınırlanması. Ancak tarafların kendi bölgelerinde bulunan ve ülke içindeki başka bölgelere veya müşteri gruplarına satış yapacak üçüncü kişilere satış yapmaları doğrudan veya dolaylı olarak sınırlanamaz.

4) Bir lisans alanın, lisans veren tarafından başka bir lisans alana tahsis edilen bölge veya müşteri grubuna yapacağı aktif satışların sınırlanması. Ancak tarafların kendi bölgelerinde bulunan ve ülke içindeki başka bir bölge veya müşteri grubuna satış yapacak üçüncü kişilere satış yapmaları doğrudan veya dolaylı olarak sınırlanamaz.

5) Lisans alana getirilen anlaşma konusu ürünleri sadece kendi kullanımı için üretmesi yükümlülüğü. Ancak lisans alanın anlaşma konusu ürünleri kendi ürünlerinin yedek parçası olarak aktif veya pasif şekilde satmasının sınırlanmaması gerekmektedir.

6) Belirli bir müşteri için alternatif arz kaynağı oluşturmak amacıyla lisans verilmesi halinde, lisans alanın anlaşma konusu ürünleri yalnızca söz konusu müşteri için üretmesi yükümlülüğü.

ç) Lisans alanın kendi teknolojisini kullanma hakkının sınırlanması ya da lisansı verilen know-how'ın üçüncü kişilere ifşasını engellemek için zorunlu olmadıkça anlaşma taraflarından herhangi birinin araştırma ve geliştirme faaliyetinde bulunmasının sınırlanması.

(3) Anlaşmaya taraf olan teşebbüslerin rakip olmamaları halinde, bu Tebliğ ile öngörülen muafiyet, doğrudan veya dolaylı olarak, tek başına veya tarafların kontrolünde olan diğer etkenlerle birleşerek, aşağıdaki amaçları taşıyan anlaşmalara uygulanmaz:

a) Taraflardan birinin kendi satış fiyatını belirleme hakkının sınırlanması. Bununla birlikte, taraflardan herhangi birinin baskısı veya teşviki sonucu sabit veya asgari satış fiyatına dönüşmemesi kaydıyla, azami satış fiyatının belirlenmesi veya satış fiyatının tavsiye edilmesi mümkündür.

b) Aşağıdaki haller hariç olmak üzere, lisans alanın anlaşma konusu ürünleri pasif olarak satabileceği bölge ya da müşterilere ilişkin sınırlamalar getirilmesi:

1) Lisans verene ayrılan münhasır bölgeye veya münhasır müşteri grubuna yapılan pasif satışların sınırlanması.

2) Başka bir lisans alana tahsis edilen münhasır bölge veya münhasır müşteri grubuna yapılan pasif satışların, bu kişinin anlaşma konusu ürünleri bu bölgede veya bu müşteri grubuna sattığı ilk iki yıl boyunca sınırlanması.

3) Lisans alana getirilen anlaşma konusu ürünleri sadece kendi kullanımı için üretmesi yükümlülüğü. Ancak lisans alanın anlaşma konusu ürünleri kendi ürünlerinin yedek parçası olarak aktif veya pasif şekilde satmasının sınırlanmaması gerekmektedir.

4) Belirli bir müşteri için alternatif arz kaynağı oluşturmak amacıyla lisans verilmesi halinde, lisans alanın anlaşma konusu ürünleri yalnızca söz konusu müşteri için üretmesi yükümlülüğü.

5) Toptancı seviyesinde faaliyet gösteren bir lisans alanın son kullanıcılara yönelik satışlarının sınırlanması.

6) Seçici dağıtım sistemi üyelerinin yetkili olmayan dağıtıcılara satış yapmasının sınırlanması.

c) Seçici dağıtım sisteminde bir sistem üyesinin yetkili olmadığı yerde faaliyet göstermesinin yasaklanması hakkı saklı kalmak kaydıyla, perakende seviyesinde faaliyet gösteren bir lisans alanın son kullanıcılara yapacağı aktif veya pasif satışların sınırlanması.

(4) Anlaşmanın yapıldığı sırada rakip olmayan anlaşma taraflarının daha sonra rakip duruma gelmeleri halinde, anlaşmanın yürürlükte olduğu süre boyunca, ikinci değil, üçüncü fıkra geçerli olacaktır. Ancak, üçüncü fıkranın geçerli olabilmesi için tarafların rakip hale gelmelerinden sonra anlaşmanın esasa ilişkin olarak değiştirilmemesi gerekmektedir.

Grup muafiyetinden yararlanamayan sınırlamalar

MADDE 7 – (1) Bir teknoloji transferi anlaşmasının bu maddede sayılan sınırlamalardan herhangi birini içermesi ve ilgili sınırlamanın anlaşmanın geri kalan kısmından ayrılabilir olması durumunda, sadece bu sınırlama grup muafiyetinden yararlanamayacak, anlaşmanın kalan kısmı grup muafiyetinden yararlanmaya devam edecektir. Bu maddede düzenlenen herhangi bir sınırlamanın anlaşmanın kalan kısmından ayrılamaması durumunda ise anlaşmanın tamamı grup muafiyetinden yararlanamayacaktır.

(2) Bu Tebliğ'de öngörülen muafiyet, teknoloji transferi anlaşmalarında yer alan aşağıdaki sınırlamalara uygulanmaz:

a) Lisans alana doğrudan veya dolaylı olarak, lisansı verilen teknoloji üzerinde yaptığı ve bu teknolojiden ayrılabilir nitelikte olan iyileştirmeler ya da lisansı verilen teknolojinin yeni uygulamaları bakımından, lisans verene veya lisans veren tarafından gösterilen üçüncü bir kişiye münhasır lisans vermesi yükümlülüğü getirilmesi,

b) Lisans alana doğrudan veya dolaylı olarak, lisansı verilen teknoloji üzerinde yaptığı ve bu teknolojiden ayrılabilir nitelikte olan iyileştirmeler ya da lisansı verilen teknolojinin yeni uygulamaları ile ilgili hakları kısmen veya tamamen lisans verene veya lisans veren tarafından gösterilen üçüncü bir kişiye devretmesi yükümlülüğü getirilmesi,

c) Lisans alana lisans verenin Türkiye'de sahip olduğu ilgili fikri mülkiyet haklarının geçerliliğine itiraz etmeme yükümlülüğü getirilmesi. Ancak lisans alanın lisansı verilen ilgili fikri mülkiyet haklarından bir ya da daha fazlasının geçerliliğine itiraz etmesi durumunda, lisans verenin teknoloji transferi anlaşmasını feshetme hakkı saklıdır.

(3) Anlaşmaya taraf olan teşebbüslerin rakip olmadığı hallerde, bu Tebliğ'de öngörülen muafiyet, doğrudan veya dolaylı olarak;

a) Lisans alanın kendi teknolojisini kullanma hakkını sınırlayan ya da,

b) Lisansı verilen know-how'ın üçüncü kişilere ifşasını engellemek için zorunlu olmadıkça, anlaşma taraflarından herhangi birinin araştırma ve geliştirme faaliyetinde bulunmasını sınırlayan

herhangi bir yükümlülük için geçerli olmayacaktır.

Grup muafiyetinin geri alınması

MADDE 8 – (1) Rekabet Kurulu, bu Tebliğ'de öngörülen muafiyetten yararlanan bir teknoloji transferi anlaşmasının, 4054 sayılı Kanun'un 5 inci maddesinde düzenlenen koşullarla bağdaşmaz etkilere sahip olduğunu ve özellikle üçüncü kişilerin teknolojilerinin, örneğin bu kişilerin teknolojilerinin lisans alanlarca kullanımını yasaklayan benzer nitelikteki kısıtlamalar içeren anlaşma ağlarının oluşturduğu toplu etki nedeniyle, pazara girişinin sınırlandığını tespit ederse, bu Tebliğ ile tanınan muafiyeti 4054 sayılı Kanun'un 13 üncü maddesine dayanarak geri alabilir. Rekabet Kurulu, muafiyetin geri alınmasına ilişkin nihai kararını vermeden önce tarafların yazılı ve/veya sözlü görüşlerini ister.

(2) Benzer teknoloji transferi anlaşmalarının oluşturduğu paralel ağların ilgili pazarın %50'sinden fazlasını kapsamaması durumunda, Rekabet Kurulu, ayrıca çıkaracağı bir tebliğ ile ilgili pazarda belirli sınırlamaları içeren anlaşmaları bu Tebliğ'in

sağladığı muafiyetin dışına çıkarabilir. Bu durumda, söz konusu tebliğin yürürlüğe girmesinden önce ilgililere, tebliğin gereklerini yerine getirebilmeleri için, tebliğin yayımı tarihinden başlamak üzere yeterli süre verilir.

Pazar payı eşiklerinin uygulanması

MADDE 9 – (1) Bu Tebliğ’de öngörülen pazar payları, pazardaki satış değerleri esas alınarak hesaplanacaktır. Satış değerleri ile ilgili verilere ulaşılamadığı takdirde, ilgili teşebbüsün pazar payını saptamak için pazardaki satış hacimleri dahil olmak üzere, diğer güvenilir pazar bilgilerine dayanan tahminler kullanılabilir.

(2) Pazar payları değerlendirmenin yapıldığı tarihten bir önceki yılın verisi kullanılarak hesaplanır.

(3) Tanımlar başlıklı 1 inci maddenin üçüncü fıkrasındaki bağlantılı teşebbüsler tanımının (d) bendindeki teşebbüslere ait pazar payı (a) bendindeki hak ve yetkilere sahip her bir teşebbüse eşit olarak dağıtılacaktır.

(4) Başlangıçta grup muafiyeti kapsamına girmekle birlikte, daha sonra bu Tebliğ’de öngörülen eşğin aşılması durumunda muafiyet, eşğin aşıldığı yılı takip eden ikinci yılın sonuna kadar devam edecektir.

Tebliğin uyumlu eylemlere ve teşebbüs birliği kararlarına uygulanması

MADDE 10 – (1) Bu Tebliğ hükümleri, uygun olduğu ölçüde teşebbüsler arasındaki uyumlu eylemlere ve teşebbüs birliği kararlarına da uygulanır.

Kanun’un 6 ncı maddesinin uygulanması

MADDE 11 – (1) Bu Tebliğ hükümlerine göre tanınmış olan muafiyet 4054 sayılı Kanun’un 6 ncı maddesinin uygulanmasını engellemez.

Yürürlük

MADDE 12 – (1) Bu Tebliğ yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 13 – (1) Bu Tebliğ hükümlerini Rekabet Kurumu Başkanı yürütür.